Izvorna jezična inačica ove stranice sk nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

Sljedeći jezici: cs već su prevedeni.

Swipe to change

slovački

Liikmesriikide kohtud ja muud kaebusi lahendavad organid

Slovačka

Siseriiklikud kohtud

Kohtute loetelu

Inimõiguste ja põhivabaduste kaitset käsitlev õigusraamistik on Slovakkias kehtestatud Slovaki Vabariigi põhiseadusega (seadus nr 460/1992 muudetud kujul). Slovakkia põhiseadus on Slovakkia alusakt ja see on ülimuslik kõikide muude õigusaktide suhtes. Slovakkia põhiseaduse teise peatükiga (artiklid 11–54) nähakse ette **põhiõiguste ja -vabaduste üldine kaitse**. Need põhiõigused ja -vabadused hõlmavad inimõigusi ja põhivabadusi (rahvusvahelistes dokumentides tuntud kui kodanikuõigused), poliitilisi õigusi, riigis elavate rahvusvähemuste ja etniliste rühmade õigusi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi, õigust keskkonnakaitsele ja kultuuripärandi kaitsele ning õigust kohtulikule kaitsele ja muud liiki kaitsele. Slovakkias on põhiõigused ja -vabadused tagatud kõigile olenemata soost, rassilisest kuuluvusest, nahavärvist, keelest, tõekspidamistest või usutunnistusest, poliitilistest või muudest veendumustest, rahvuslikust või sotsiaalsest päritolust, rahvus- või etnilisse rühma kuulumisest, omandist, perekonnast või muust staatusest. Kedagi ei tohi nimetatud põhjustel kahjustada, soosida ega halvemasse olukorda panna. Ühegi isiku õigusi ei tohi rikkuda sellepärast, et ta on otsustanud kasutada oma põhiõigusi ja -vabadusi (Slovakkia põhiseaduse artikli 12 lõiked 2 ja 4). Kui põhiõigused ja -vabadused ei ole just sõnaselgelt tagatud ainult Slovaki Vabariigi kodanikele, siis on ka Slovakkias asuvatel välismaalastel õigus kasutada põhiseadusega tagatud põhiõigusi ja -vabadusi, sealhulgas varjupaigaõigust (Slovakkia põhiseaduse artikli 52 lõige 2 ja artikkel 53). Põhiõiguste ja -vabaduste kasutamise tingimused ja piirangud ning kohustuste ulatus sõja või sõjategevuse ajal, erandlike asjaolude korral või hädaolukorras on sätestatud põhiseaduslikus aktis, milles käsitletakse riigi julgeolekut sõja või sõjategevuse ajal, erandlike asjaolude korral või hädaolukorras (seadus nr 227/2002).

Kooskõlas Slovakkia põhiseaduse artikliga 46 **võivad kõik isikud pöörduda seadusega sätestatud korras oma õiguste kaitseks** sõltumatu ja erapooletu **kohtu** poole ning seaduses kindlaks määratud juhtudel mõne muu Slovaki Vabariigi ametiasutuse poole. Praktikas kohtab väga erinevaid inimõigusi, s.t inimõigusi ja põhivabadusi, mida saab seaduses määratleda, ning selliseid inimõigusi ja põhivabadusi, mida seaduses määratleda ei saa. Selliste õiguste ja vabaduste sisu võib hõlmata kodaniku-, poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid, kultuurilisi ja muid õigusi, mis on tagatud Slovakkia põhiseaduse, muude põhiseaduslike aktide, seaduste ja muude õigusaktidega ning inimõigusi ja põhivabadusi käsitlevate rahvusvaheliste lepingutega (inimõigusi käsitlev rahvusvaheline õigus), mille osaline Slovakkia on. Põhiõigusi ja -vabadusi käsitlevate otsuste kontrollimise õigust ei saa jätta kohtute pädevusest välja.

Igaüks, kes väidab, et **ametiasutuse tehtud otsusega on rikutud tema õigusi**, võib paluda kohtul otsus läbi vaadata, kui seaduses ei ole sätestatud teisiti. Slovakkia põhiseaduse ja muude asjakohaste seadustega tagatakse **kõigi inimeste õigus saada hüvitist kohtu või mis tahes muu riigiorgani või ametiasutuse tehtud ebaseadusliku otsuse või nõuetevastase ametliku menetluse tõttu tekitatud kahju eest.** Hüvitise saamist käsitlevad üksikasjad on sätestatud seaduses nr 514/2003, mis käsitleb ametiasutuse vastutust avaliku võimu teostamisel tekitatud kahju eest ning millega muudetakse teatavaid muid õigusakte. Selle seadusega reguleeritakse riigi vastutust ametiasutuste tekitatud kahju eest avaliku võimu teostamisel, omavalitsuste ja kõrgemate territoriaalüksuste vastutust kohaliku omavalitsuse ametiasutuste poolt oma ülesannete täitmisel tekitatud kahju eest, kahjunõuete arutamise eelistungeid ja õigust regressiivsele hüvitisele.

Kooskõlas eespool viidatud Slovakkia põhiseaduse artikliga 46 tagatakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahviga 3 **õigus pöörduda kohtu poole oma sellise õiguse kaitseks, mis on ohtu seatud või mida on rikutud**. Tsiviilkohtumenetluse seadustikuga sätestatakse kord, mida peavad järgima nii kohus kui ka tsiviilkohtumenetluse pooled, et tagada poolte **õiguste ja õigustatud huvide õiglane kaitse** ning õiguskuulekas käitumine, kohustuste aus täitmine ja teiste isikute õiguste austamine. Tsiviilkohtumenetluse raames arutavad kohtud vaidlusi ja muidu õigusküsimusi ning teevad nendega seoses otsuseid, pööravad täitmisele sellised otsused, mida ei ole kohaldatud vabatahtlikult, ning tagavad, et füüsiliste ja juriidiliste isikute **õigusi või seadusega kaitstud huve ei rikuta** ning et neid õigusi ei kuritarvitata nende isikute kahjuks.

Kooskõlas tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvi 7 lõigetega 1 ja 2 arutavad kohtud tsiviilkohtumenetluse raames **vaidlusi ja muid õigusküsimusi, mis on seotud tsiviiliõiguse, tööõiguse, perekonnaõiguse, äriõiguse ja majandusõigusega**, ning langetavad nende kohta otsuseid, kui seadusest ei tulene, et neid juhtumeid arutavad ja nendega seoses teevad otsuseid muud ametiasutused. Tsiviilkohtumenetluse raames vaatavad kohtud üle ka ametiasutuste otsuste seaduslikkuse ning ametiasutuste otsuste, meetmete ja muude sekkumismeetmete seaduslikkuse ning teevad otsuseid selle kohta, kas kohalike omavalitsuste poolt nende pädevusse kuuluvates küsimustes võetud õigusmeetmed on kooskõlas seadusega, ning selle kohta, kas riigiasutused täidavad oma ülesandeid kooskõlas valitsuse määruste, ministrite korralduste ja muude keskvalitsuse ametiasutuste korraldustega, kui seaduses ei ole sätestatud, et selliseid juhtumeid arutab ja nendega seoses teeb otsuseid mõni muu ametiasutus. Muid juhtumeid arutavad ja lahendavad kohtud tsiviilkohtumenetluse raames üksnes siis, kui see on nii sätestatud seaduses.

Slovakkia üldkohtud

Slovakkias mõistavad õigust sõltumatud ja erapooletud kohtud. Kohtumenetlused on kõigil tasanditel riigiasutuste menetlustest lahus.

Kohtumenetlused on kahetasandilised ning sellepärast on võimalik esitada apellatsioon esimese astme kohtu (ringkonnakohus) tehtud otsuste peale. Nõuetekohaseid apellatsioone arutatakse kõrgema, s.t teise astme kohtus (piirkonnakohus).

Üldkohtute süsteem koosneb Slovaki Vabariigi ülemkohtust, kriminaalkohtust, kaheksast piirkonnakohtust ja 45 ringkonnakohtust, kes teevad otsuseid kõikide juhtumite puhul, mis ei kuulu Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohtu ainupädevusse, s.t nad teevad otsuseid tsiviil- ja kriminaalasjades ning samuti kontrollivad riigiasutuste menetluste ja nende asutuste tehtud otsuste seaduslikkust (halduskohtumenetlus), kui seaduses on nii sätestatud. Slovakkial puuduvad praegu seadusega loodud sõjakohtud.

Halduskohtumenetlus

Riigiasutuste tehtud otsuste ja läbiviidud menetluste seaduslikkuse kontrollimist käsitlevad tsiviilkohtumenetluse seadustiku (seadus nr 99/1963 muudetud kujul) viienda osa sätted.

Halduskohtumenetluse raames kontrollivad kohtud kaebuste või apellatsioonide esitamise korral riigiasutuste tehtud otsuste ja läbiviidud menetluste seaduslikkust. Halduskohtumenetluse raames kontrollivad kohtud ametiasutuste, kohalike omavalitsuste, huvitatud kohalike asutuste ning teiste juriidiliste ja ka füüsiliste isikute tehtud otsuste ja läbiviidud menetluste seaduslikkust, kui neile on seaduse alusel antud õigus teha otsuseid füüsiliste ja juriidiliste isikute õiguste ja kohustuste kohta avaliku halduse valdkonnas (edaspidi „haldusasutuste otsused ja menetlused"). Haldusasutuste otsused on sellised otsused, mille nad on teinud haldusmenetluse raames, ja muud otsused, millega kehtestatakse või muudetakse füüsiliste või juriidiliste isikute õigusi ja kohustusi või millega need õigused ja kohustused tunnistatakse kehtetuks või mis võivad otseselt mõjutada füüsiliste või juriidiliste isikute õigusi, seadusega kaitstud huve või kohustusi. Haldusasutuse menetlus hõlmab ka tegevusetust. Haldusasju lahendavad kohtud teevad otsuseid selliste ettepanekute kohta, millega soovitakse kehtestada ametiasutustele kohustused käsitleda füüsiliste ja juriidiliste isikute õigusi ja kohustusi avaliku halduse valdkonnas, ning kehtestada meetmed, et pöörata otsused täitmisele paragrahvides 250b ja 250u sätestatud menetluse kaudu. Nad kaitsevad riigiasutuste ebaseadusliku sekkumise eest ja pööravad täitmisele välisriigi haldusasutuste otsused. Kohtud tegutsevad ja teevad otsuseid valimistega ning erakondade ja poliitiliste liikumiste registreerimisega seotud küsimustes kooskõlas käesolevas osas kirjeldatuga ja erieeskirjades kindlaks määratud ulatuses. Kohtud tegutsevad ja teevad otsuseid vajaduse korral ja kooskõlas käesolevas osas kirjeldatuga juhul, kui see on ette nähtud erisätetes, või kui riigiasutuste otsuste läbivaatamine on vajalik selliste rahvusvaheliste lepingute alusel, mille osaline Slovakkia on.
Need erijuhud võivad hõlmata järgmist:
meetmed või otsused, mis on seotud haldusasutuste otsuste või menetluste peale esitatud kaebustega;
meetmed või otsused, mis on seotud haldusasutuste selliste otsuste peale esitatud apellatsioonidega, mis ei ole veel lõplikud;
meetmed ametiasutuste tegevusetuse vastu;
meetmed, mis on võetud ametiasutuste ebaseadusliku sekkumise vastu;
merimeetmed (näiteks meetmed valimisküsimustes).
Üksikasjad on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustiku paragrahvides 244–250zg.
Kohtutel puudub pädevus muuta täidesaatva riigivõimu poolt vastu võetud õigusakte (teisese õiguse aktid). Slovakkia põhiseaduse artikli 144 lõikes 2 sätestatakse siiski, et kui kohus leiab, et mõni muu **õigusakt** või selle osa või selle konkreetne säte, mis on seotud arutatava kohtuasjaga, **on vastuolus põhiseaduse, põhiseadusliku akti, ülimusliku rahvusvahelise lepingu** (põhiseaduse artikli 7 lõige 5) **või õigusaktiga, peatab ta asja menetlemise ja võtab meetmed menetluse alustamiseks konstitutsioonikohtus** (artikli 125 lõige 1). Konstitutsioonikohtu otsuses sisalduv õiguslik arvamus on kohtule siduv. Kuid konstitutsioonikohtus menetluse alustamine ei vabasta kohut tema kohustusest teha kohtuasjas otsus seaduses sätestatud viisil.

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus (Ústavný súd Slovenskej republiky)
Hlavná 110
042 65 Košice 1
SLOVAKIA
Telefon: +421 55 720 7211
Faks: +421 55 622 7639 (eesistuja)
E-post: podatelna@ustavnysud.sk
Veebisait: https://www.ustavnysud.sk

Slovaki Vabariigi konstitutsioonikohus (edaspidi „konstitutsioonikohus") loodi Slovaki Vabariigi põhiseaduse (seadus nr 460/1992) alusel sõltumatu kohtuorganina eesmärgiga kaitsta põhiseaduslikkust. Kohtu volitused ja pädevus on sätestatud Slovaki Vabariigi põhiseaduse (muudetud kujul) artiklites 124-–140. Konstitutsioonikohtu korralduse üksikasjad, kohtus järgitav menetlus ja kohtunike staatus on sätestatud seaduses nr 38/1993 (muudetud kujul). Konstitutsioonikohtu täiskogu istungil kiideti seaduse nr 38/1993 paragrahvi 79 alusel heaks konstitutsioonikohtu kodukord (seadus nr 114/1993 muudetud kujul), milles käsitletakse üksikasjalikumalt järgmisi valdkondi: konstitutsioonikohtu töökord menetlusteks ja otsuste tegemiseks ettevalmistumisel; küsimused, mis on seotud täiskogu istungi, senatite, raportööride-kohtunike, hindajate ja teiste konstitutsioonikohtu töös osalevate isikute staatusega; ning kohtunike distsiplinaarmenetlus.
Konstitutsioonikohus alustab menetlust, kui taotluse esitab:
vähemalt üks viiendik Slovaki Vabariigi riiginõukogu liikmetest;
Slovaki Vabariigi president;
Slovaki Vabariigi valitsus;
kohus seoses oma otsustusprotsessiga;
Slovaki Vabariigi peaprokurör;
õiguste riiklik kaitsja (ombudsman) küsimustes, mis on seotud õigusaktide vastavusega artikli 125 lõikes 1 osutatud õigusnormidele, kui nende jõustamise jätkumine võib ohustada põhiõigusi ja -vabadusi või inimõigusi ja põhivabadusi, mis tulenevad rahvusvahelisest konventsioonist, mille Slovaki Vabariik on ratifitseerinud ning mis on välja kuulutatud seaduses sätestatud viisil;
mis tahes isik, kelle õigused on kohtuotsusega kinnitatud vastavalt põhiseaduse artiklites 127 ja 127a sätestatule.
Menetlust alustatakse konstitutsioonikohtule taotluse kättetoimetamise päeval.
Slovaki Vabariigi põhiseaduse artiklis 127a käsitletakse põhiseaduslikku kaebust; kaebuse võib esitada kas üksikisik või juriidiline isik (edaspidi „kaebuse esitaja"), kes kinnitab, et tema põhiõigusi või -vabadusi on lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetmega rikutud, välja arvatud juhul, kui mõni teine kohus teeb otsuseid nende põhiõiguste ja -vabaduste kaitse küsimustes.
Lisaks üldistele andmetele tuleb kaebuses ära märkida järgmised andmed:
andmed selle kohta, milliseid põhiõigusi või -vabadusi on kaebuse esitaja arvates rikutud;
lõplik otsus, meede või muu sekkumismeede, millega on rikutud põhiõigusi või -vabadusi;
isik, kelle peale kaebus on esitatud.
Kaebusele lisatakse lõpliku otsuse koopia, meedet kirjeldav dokument või tõendid mis tahes muu sekkumismeetme kohta. Kui kaebuse esitaja taotleb proportsionaalset rahalist hüvitust, peab ta nimetama nõutava summa ja põhjendama seda nõudmist. Menetlusosalised on kaebuse esitaja ja isik, kelle peale kaebus on esitatud. Kaebuse esitamisel ei ole peatavat toimet.
Kaebuse esitaja ettepanekul võib konstitutsioonikohus teha otsuse ajutise meetme võtmise kohta ja lükata edasi vaidlustatud lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetme jõustamine, kui see ei ole vastuolus oluliste avalike huvidega ning kui vaidlustatud otsuse, meetme või muu sekkumismeetme jõustamine ei tooks kaebuse esitajale suuremat kahju kui see, mis tuleneks jõustamise edasilükkamise korral teistele isikutele. Eelkõige määrab konstitutsioonikohus, et asutus, kes kaebuse esitaja sõnul on rikkunud tema põhiõigusi või -vabadusi, peab ajutiselt peatama lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetme

rakendamise, ning et kolmandad isikud peavad ajutiselt hoiduma neile lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumise alusel antud volituste kasutamisest. Ajutine meede kaotab kehtivuse hiljemalt põhiasjas tehtava otsuse jõustumisel, välja arvatud juhul, kui konstitutsioonikohus otsustab selle kehtivuse varem lõpetada. Ajutise meetme võib kehtetuks tunnistada ka kohtu enda algatusel, kui meetme võtmise põhjused on ära langenud.
Kaebus on vastuvõetav vaid juhul, kui kaebuse esitaja on kasutanud ära kõik õiguskaitsevahendid või muud õigusvahendid, mis on talle tema põhiõiguste või -vabaduste kaitseks seaduses ette nähtud ning mille kasutamiseks on kaebuse esitajal eriõigusaktide kohaselt õigus. Konstitutsioonikohus võtab siiski kaebuse vastu ka siis, kui see tingimus ei ole täidetud, kuid seda vaid juhul, kui kaebuse esitaja tõendab, et põhjused, miks ta ei ole seda tingimust täitnud, väärivad erilist tähelepanu. Kaebuse võib esitada kahe kuu jooksul alates otsuse jõustumise kuupäevast või meetmest või muust sekkumismeetmest teatamise kuupäevast. Meetme või muu sekkumismeetme korral arvestatakse seda ajavahemikku alates päevast, mil kaebuse esitajal oli võimalik saada teada meetmest või muust sekkumismeetmest.
Kui kaebuse esitaja võtab oma kaebuse tagasi, lõpetab konstitutsioonikohus selle menetlemise, välja arvatud juhul, kui kohus otsustab, et tagasivõtmine on vastuvõetamatu, ning eelkõige siis, kui kaebus on esitatud sellise lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetme peale, mille näol on tegemist kaebuse esitaja põhiõiguste või -vabaduste erakordselt tõsise rikkumisega.
Konstitutsioonikohus lähtub faktidest, mis on tuvastatud varasema menetluse käigus, välja arvatud juhul, kui ta otsustab teisiti.
Kui konstitutsioonikohus võtab kaebuse vastu, esitab ta oma järeldustes teabe rikutud põhiõiguse või -vabaduse ning põhiseaduse või konstitutsioonilise seaduse või rahvusvahelise konventsiooni sätete kohta ning nimetab ära lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetme, millega on rikutud põhiõigust või -vabadust. Kui põhiõigust või -vabadust on rikutud otsuse või meetmega, tühistab konstitutsioonikohus sellise otsuse või meetme. Konstitutsioonikohus tühistab ka mis tahes muu sekkumismeetme, millega on rikutud põhiõigust või -vabadust, kui sellise sekkumismeetme olemus seda võimaldab.
Kui konstitutsioonikohus võtab kaebuse vastu, võib ta:
määrata, et isik, kes oma tegevusetusega rikkus põhiõigust või -vabadust, peab toimima selles küsimuses kooskõlas eriõigusaktidega;
otsustada asja täiendavalt menetleda;
keelata põhiõiguse või -vabaduse rikkumise jätkamise, või
määrata, et põhiõigust või -vabadust rikkunud isik taastaks enne seda rikkumist valitsenud olukorra.
Konstitutsioonikohus võib määrata mõistliku rahalise hüvitise isikule, kelle põhiõigust või -vabadust on rikutud. Kui konstitutsioonikohus otsustab määrata mõistliku rahalise hüvitise, peab põhiõigust või -vabadust rikkunud asutus maksma kaebuse esitajale hüvitise kahe kuu jooksul alates konstitutsioonikohtu otsuse jõustumise kuupäevast. Kui konstitutsioonikohus tühistab lõpliku otsuse, meetme või muu sekkumismeetme ning saadab kohtuasja täiendavaks menetlemiseks tagasi, peab isik, kes on selles küsimuses teinud otsuse või võtnud meetme või muul viisil sekkunud, arutama seda küsimust uuesti ja tegema selle kohta otsuse. Nendes menetlustes või selle protsessi käigus on konstitutsioonikohtu õiguslik arvamus sellele isikule siduv. Isiku jaoks, kes on kõnealuses küsimuses otsuse teinud või võtnud meetme või muul viisil sekkunud, on otsus siduv ning see otsus pööratakse pärast sellest teatamist täitmisele.

Inimõigustega tegelevad riiklikud asutused

Slovakkia riiklik inimõiguste keskus (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva)

Kýčerského 5
811 05 Bratislava
SLOVAKIA
Telefon: + 421 2 2085 0111
+ 421 2 2085 0114
Faks: + 421 2 2085 0135
E-post: info@snslp.sk
Veebisait: https://www.snslp.sk

Slovakkia riiklik inimõiguste keskus, mis asutati Slovaki Vabariigi riiginõukogu seadusega nr 308/1993 Slovakkia riikliku inimõiguste keskuse asutamise kohta (muudetud kujul), on tegutsenud Slovakkias alates 1. jaanuarist 1994. Slovaki Vabariigi valitsus esitas seaduseelnõu, tuginedes Slovaki valitsuse 15. juuni 1993. aasta resolutsioonile nr 430, mille kohaselt oli valitsus nõus rakendama ÜRO algatusest lähtuvalt projekti, mille raames loodi Bratislavas asuv Slovakkia riiklik inimõiguste keskus. Keskuse ülesandeid laiendati, kui võeti vastu seadus nr 136/2003, millega muudetakse ja täiendatakse Slovaki Vabariigi riiginõukogu seadust nr 308/1993 Slovakkia riikliku inimõiguste keskuse asutamise kohta, ning seadus nr 365/2004, mis käsitleb võrdset kohtlemist teatavates valdkondades ja kaitset diskrimineerimise eest ning millega muudeti ja täiendati teatavaid õigusakte (diskrimineerimisvastase võitluse seadus). Tegemist on sõltumatu juriidilise isikuga, mis tegeleb inimõiguste ja põhivabaduste, sealhulgas laste õiguste küsimustega.
Keskus täidab sõltumatu juriidiline isikuna inimõiguste ja põhivabaduste, sealhulgas laste õiguste ja võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise tagamise valdkonnas asendamatut rolli. Keskus on ainuke Slovakkia institutsioon, kes tegeleb võrdsete õiguste küsimustega (riiklik võrdõiguslikkuse küsimustega tegelev asutus), s.t hindab võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist kooskõlas diskrimineerimisvastase võitluse seadusega.

Pädevus

Keskuse õiguslik seisund ja pädevus on sätestatud Slovaki Vabariigi riiginõukogu seaduses nr 308/1993 Slovakkia riikliku inimõiguste keskuse (edaspidi „keskus”) asutamise kohta (muudetud kujul). Eelkõige teeb keskus seaduse paragrahvi 1 lõike 2 kohaselt järgmist:
kontrollib ja hindab inimõiguste ning võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist kooskõlas eriõigusaktidega;
kogub ja annab taotluse korral teavet rassismi, ksenofoobia ja antisemitismi kohta Slovaki Vabariigis;
korraldab uurimisi ja uuringuid teabevahetuse kohta inimõiguste valdkonnas ning kogub ja levitab teavet selle valdkonna kohta;
korraldab koolitusi ja osaleb teabekampaaniates, et suurendada ühiskonnas sallivust;
pakub õigusalast nõustamist diskrimineerimise ja sallimatuse ohvritele;
koostab füüsiliste või juriidiliste isikute taotluse korral või omal algatusel eksperdiarvamusi võrdse kohtlemise põhimõtte järgimisega seotud küsimustes kooskõlas eriõigusaktidega;
korraldab diskrimineerimist käsitlevaid sõltumatuid uuringuid;
koostab ja avaldab aruandeid ja soovitusi diskrimineerimisega seotud küsimustes;
pakub raamatukoguteenuseid;
osutab teenuseid inimõiguste valdkonnas.
Keskus annab kõigile Slovaki Vabariigi elanikele õigusalast nõu diskrimineerimise ja sallimatuse ning võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumise küsimustes. Samuti on keskusel seadusest tulenevad volitused, et esindada pooli taotluse korral võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega seotud menetlustes. Igal aastal avaldab keskus aruande inimõiguste järgimise kohta Slovaki Vabariigis.

Volitused:

keskus annab õigusalast nõu diskrimineerimise ja sallimatuse ohvritele;

keskus esindab volikirja alusel pooli võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega seotud menetluses;
keskus võib nõuda, et kohtud, prokuratuur või muud riigiasutused, kohalikud omavalitsused, eriasutused ja muud institutsioonid esitaksid keskusele kindlaksmääratud tähtaja jooksul teavet inimõiguste järgimise kohta.

Osutatav abi

Keskuse poole võivad pöörduda kõik füüsilised või juriidilised isikud, kes tunnevad, et mis tahes eespool nimetatud institutsioon on neid oma tegevuse või tegevusetusega diskrimineerinud. Kaebuse esitamisel peaks kaebuse esitaja lisama kogu vajaliku teabe ning esitama kõik asjakohased dokumendid.

Koostöö

Samuti võib keskus nõuda inimõiguste ja põhivabaduste valdkonnas tegutsevatelt valitsusvälistelt organisatsioonidelt teavet inimõiguste, sealhulgas laste õiguste järgimise kohta, ning jõuda nendega kokkuleppele sellise teabe edastamise viisi ja ulatuse osas.

Kaebuse esitamise menetlus

Kodanikud võivad esitada kaebusi:
kirjalikult (täites dokumendivormi ja saates dokumendi posti, faksi või e-posti teel);
isiklikult.

Ombudsman

Ombudsman
Nevädzova 5
821 01 Bratislava
SLOVAKIA
Telefon: +421 2 4828 7401
+421 2 4363 4906
Faks: +421 2 4828 7203
E-post: sekretariat@vop.gov.sk
Veebisait: https://vop.gov.sk

Slovaki Vabariigi põhiseaduse artikli 151a lõike 1 kohaselt on ombudsman ehk õiguste riiklik kaitsja **Slovaki Vabariigi sõltumatu institutsioon**, kes **kaitseb** seadusega sätestatud ulatuses ja korras füüsiliste ja juriidiliste isikute **põhiõigusi ja -vabadusi** riiklike haldusasutuste ja muude riigiasutuste menetlustes, kui nende tegevus, otsustusprotsess või tegevusetus on seadusega vastuolus. Seadusega sätestatud juhtudel võib õiguste riiklik kaitsja võtta vastutusele riigi haldusasutuses töötava mis tahes isiku, kui see isik on rikkunud füüsilise või juriidilise isiku põhilisi inimõigusi või põhivabadusi. Kõik riigiasutused peavad andma õiguste riiklikule kaitsjale vajalikku abi.

Õiguste riikliku kaitsja **poole võib pöörduda igaüks**, kes leiab, et riigiasutuse tegevuse, otsustusprotsessi või tegevusetuse tulemusel on rikutud tema põhiõigusi ja -vabadusi viisil, mis on vastuolus seadusega või demokraatliku õigusriigi põhimõtetega. Põhiõigused ja -vabadused, mille kaitsmisega õiguste riiklik kaitsja tegeleb, on sätestatud Slovaki Vabariigi põhiseaduse 2. jaotises (s.t põhilised inimõigused ja põhivabadused artiklites 14–25, poliitilised õigused artiklites 26–32, rahvusvähemuste ja etniliste rühmade õigused artiklites 33–34, majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised õigused artiklites 35–43, õigus keskkonnakaitsele ja kultuuripärandi kaitsele artiklites 44–45, õigus kohtulikule kaitsele ja muud liiki õiguskaitsele artiklites 46–50, välisriigi kodanike varjupaigaõigus poliitiliste õiguste ja vabaduste kasutamise tõttu tagakiusamise korral) ning samuti inimõigusi ja põhivabadusi käsitlevates rahvusvahelistes konventsioonides.

Õiguste riiklik kaitsja **tegutseb** füüsilise või juriidilise isiku **kaebuse alusel** või omal algatusel. Õiguste riiklik kaitsja ei saa sekkuda kohtute otsustusprotsessi, ei ole menetlusosaline ega saa esitada kohtule menetluse algatamise avaldust; talle ei tehta kohtuotsuseid teatavaks ning tal ei ole õigust kasutada õiguskaitsevahendeid. Õiguste riiklikul kaitsjal puudub pädevus üksikisikute vaheliste vaidluste lahendamiseks.

Igal isikul on õigus pöörduda õiguste riikliku kaitsja poole:
kirjalikult (posti, faksi või e-posti teel või elektroonilist vormi kasutades),
pöördudes õiguste riikliku kaitsja büroo poole;
isiklikult või suulist kaebust käsitleva kirjaliku protokolliga
õiguste riikliku kaitsja keskbüroo poole tööpäevadel kell 8.00–16.00 ilma kohtumist eelnevalt kokku leppimata;
tööpäevadel Slovakkia eri piirkondades asuvate büroode poole. Piirkondlike büroode puhul tuleb leppida enne kokku kohtumine, helistades selleks kontaktnumbril.

Kaebuses tuleb selgelt kirjeldada asjaomast probleemi, esitada riigiasutuse nimi, kelle peale kaebus esitatakse, ning märkida ära, mida kaebuse esitaja nõuab.

Selleks et kiirendada kaebuse uurimist, on soovitatav, et kaebuse esitaja lisaks tõendusmaterjalina kõikide talle kättesaadavate dokumentide koopiad. Kui kaebus ei ole seotud kaebuse esitanud isikuga, tuleb lisada ka asjaomase isiku kirjalik nõusolek kaebuse esitamiseks või asjakohane kirjalik volikiri.

Kui kaebuse esitaja ei nimeta õiguste riiklikule kaitsjale adresseeritud kaebuses oma ees- ja perekonnanime ning aadressi (kui tegemist on juriidilise isikuga, siis nime ja juriidilist aadressi), on tegemist anonüümse kaebusega, millega õiguste riiklik kaitsja ei ole kohustatud tegelema. Kaebuse esitaja võib nõuda, et õiguste riiklik kaitsja ei avaldaks tema isikut. Sellisel juhul kasutab õiguste riiklik kaitsja menetluse käigus ainult kaebuse koopiat, millel ei ole märgitud mis tahes isikuandmeid. Kui kaebuse esitaja on taotlenud, et tema isikut ei avaldataks, kuid kaebuse laadi tõttu ei ole võimalik seda ilma teatavate isikuandmeteta menetleda, peab asjaomast isikut sellest viivitamata teavitama.

Asjaomast isikut tuleb ühtlasi hoiatada, et kaebuse menetlemist jätkatakse ainult siis, kui ta annab kindlaksmääratud tähtaja jooksul kirjaliku nõusoleku teatavate vajalike isikuandmete lisamiseks.

Õiguste riiklik kaitsja vaatab kaebuse läbi

Kui õiguste riiklik kaitsja leiab, et kaebus on selle sisu arvestades haldus- või kohtumenetlust reguleerivate õigusaktide kohane õiguskaitsevahend, halduskohtu pädevusse kuuluv kaebus või õiguskaitsevahend või konstitutsiooniline kaebus, teatab ta sellest viivitamata kaebuse esitajale ning annab juhiseid nõuetekohase menetluse kohta.

Kui õiguste riiklik kaitsja saab teada asjaoludest, mis annavad alust arvata, et isikut peetakse ebaseaduslikult kinni või ta on ebaseaduslikult vangistatud või talle on ebaseaduslikult määratud sõduritele ette nähtud distsiplinaarkaristus, või talle on määratud ennetav ravi, ennetav koolitus, ravi või koolitus kinnises asutuses, või et teda peetakse ebaseaduslikult kinni politseijaoskonnas, peab ta sellest viivitamata teatama asjaomasele prokurörile, esitades kaebuse, milles nõuab meetmete võtmist eriõigusaktide alusel, ning ta peab sellest teavitama nii kõnealust asutust kui ka asjaomast isikut.

Kui kaebus käsitleb riigiasutuse lõplikku otsust või kui õiguste riiklik kaitsja jõuab järeldusele, et riigiasutuse otsus on vastuolus seaduse või mõne muu üldiselt siduva õigusaktiga, võib ta saata juhtumi edasi asjaomasele prokurörile menetlemiseks või võtta mõne muu meetme, teavitades sellest nõuetekohaselt kaebuse esitajat. Niimoodi võib ta toimida ka sellise kaebuse puhul, mis sisaldab ettepanekuid prokuratuuri pädevusse kuuluvate meetmete kohta. Prokurör peab seadusega sätestatud tähtaja jooksul teavitama õiguste riiklikku kaitsjat ebaseaduslikkuse kõrvaldamiseks võetud meetmetest.

Õiguste riiklik kaitsja ei menetle kaebust järgmistel juhtudel:

kaebusega hõlmatud juhtum ei kuulu tema pädevusse;

kaebusega hõlmatud juhtumit arutatakse kohtus ja menetlust ei saa katkestada või on kohus selles küsimuses juba otsuse teinud;

prokuratuur juba uurib kaebusega hõlmatud juhtumit või on selle juhtumi juba läbi vaadanud;

pädev riigiasutus võtab juba kaebusega hõlmatud juhtumi osas selliseid meetmeid või teeb sellise otsuse, mis ei kuulu õiguste riikliku kaitsja pädevusse; või siis on riigiasutus kaebusega hõlmatud juhtumi kohta oma otsuse on juba teinud ja see ei kuulu õiguste riikliku kaitsja pädevusse;

kaebuse esitaja võtab kaebuse tagasi või teatab, et ta ei soovi juhtumi edasist uurimist, või ei ole ettenähtud tähtaja jooksul esitatud või täpsustatud paragrahvi 13 lõikes 4 osutatud üksikasju.

Õiguste riiklik kaitsja võib juhtumit mitte käsitleda, kui ta leiab, et:

kaebus ei ole seotud selle esitajaga, välja arvatud juhul, kui see isik on esitanud asjaomase isiku kirjaliku nõusoleku kaebuse esitamiseks või asjakohase kirjaliku volikirja;

kaebuse esitamise kuupäeval on möödunud kaebuses osutatud meetme võtmisest või sündmusest rohkem kui kolm aastat;

nõue on ilmselgelt põhjendamatu;

kaebus on anonüümne;

kaebus on seotud juhtumiga, mida õiguste riiklik kaitsja on juba käsitlenud, ning uuesti esitatud kaebus ei sisalda uusi asjaolusid.

Õiguste riiklik kaitsja annab kaebuse esitajale teada, et kaebust ei menetleta ning esitab põhjendused. Anonüümsete kaebuste puhul seda ei tehta.

Kui kaebuse uurimisel ei leita tõendeid põhiõiguste ja -vabaduste rikkumise kohta, teavitab õiguste riiklik kaitsja sellest kirjalikult kaebuse esitajat ja riigiasutust, kelle tegevuse, otsustusprotsessi või tegevusetuse peale kaebus esitati.

Kui kaebuse uurimisel leitakse tõendeid põhiõiguste ja -vabaduste rikkumise kohta, edastab õiguste riiklik kaitsja uurimistulemused ja soovituse kavandatava meetme kohta riigiasutusele, kelle tegevuse, otsustusprotsessi või tegevusetuse peale kaebus esitati.

Riigiasutus peab 20 päeva jooksul alates teate kättesaamisest teatama õiguste riiklikule kaitsjale oma arvamuse uurimistulemuste kohta ja teabe võetud meetmete kohta.

Kui õiguste riiklik kaitsja ei nõustu riigiasutuse arvamusega või kui ta leiab, et võetud meede ei ole piisav, teatab ta sellest asutusele, kellele kaebuses nimetatud riigiasutus allub, või kui selline asutus puudub, siis Slovaki Vabariigi valitsusele.

Asutus, kellele kaebuses nimetatud ametiasutus allub, – või sellise asutuse puudumise korral Slovaki Vabariigi valitsus – peab paragrahvi 3 kohaselt teavitama õiguste riiklikku kaitsjat kõnealuse juhtumiga seoses võetud meetmetest 20 päeva jooksul alates teate kättesaamisest.

Kui õiguste riiklik kaitsja leiab, et võetud meetmed ei ole piisavad, teatab ta sellest Slovaki Vabariigi riiginõukogule või riiginõukogu volitatud asutusele.

Õiguste riiklik kaitsja saadab kaebuse esitajale ja isikule, kelle põhiõigusi ja -vabadusi on riigiasutuse tegevuse, otsustusprotsessi või tegevusetuse tõttu rikutud, kirjaliku teatise uurimistulemuste ja võetud meetmete kohta.

Spetsiaalsed inimõigustega tegelevad asutused

Võrdõiguslikkusega tegelev asutus

Slovakkia riiklik inimõiguste keskus (Slovenské národné stredisko pre ľudské práva)

Kýčerského 5
811 05 Bratislava
SLOVAKIA
Telefon: + 421 2 2085 0111
+ 421 22085 0114
Faks: + 421 2 2085 0135
E-post: info@snslp.sk
Veebisait: https://www.snslp.sk

Andmekaitseasutus

Slovaki Vabariigi isikuandmete kaitse amet (edaspidi „amet”) on riigiorgan, mis kaitseb isikute põhiõigusi ja -vabadusi isikuandmete töötlemisel. Amet täidab oma ülesandeid ja kohustusi sõltumatult ja kooskõlas seadusega. Tema ülesanded on peamiselt järgmised:

amet jälgib pidevalt isikuandmete kaitse olukorda, infosüsteemide registreerimist ja infosüsteemide kohta andmete hoidmist;

amet soovitab vastutavatele töötlejatele meetmeid infosüsteemides hoitavate isikuandmete kaitsmiseks ning annab selleks vastutavatele töötlejatele oma volituste piires soovitusi;

amet väljastab siduvaid arvamusi, kui tekib kahtlusi, kas isikuandmete töötlemise ja kasutamise ulatus, eesmärk ja meetodid on proportsionaalsed selle eesmärgiga, mille tarvis neid töödeldakse, vastavad sellele eesmärgile või on selle eesmärgi täitmisel ajaliselt või materiaalselt olulised;

amet väljastab siduvaid arvamusi isikuandmete välisriiki edastamise kahtluse korral;

amet väljastab siduvaid arvamusi infosüsteemi registreerimisega seotud kahtluste korral;

amet uurib paragrahvi 45 alusel esitatud teateid või tegutseb taotluse korral või omal algatusel paragrahvi 44a alusel ning määrab puuduste kõrvaldamiseks parandusmeetmed;

kui on kahtlus, et asjaomase seadusega kehtestatud kohustusi on rikutud, võib amet kutsuda kohale vastutava töötleja või volitatud töötleja ning nõuda selgitusi;

amet kontrollib isikuandmete töötlemist infosüsteemides;

amet määrab karistusi, kui asjaomases seaduses nimetatud kohustusi on rikutud;

amet teavitab kuriteo toimepanemise kahtluse korral kriminaalõigusasutusi;

amet registreerib infosüsteeme ja avalikustab registreerimise staatuse;

amet osaleb isikuandmete kaitset käsitlevate õigusaktide koostamises;

amet koostab õigusakte oma volituste piires;

amet kujundab seisukohti seaduseelnõude ja muude õigusaktide eelnõude kohta, mis käsitlevad isikuandmete töötlemist;

amet esitab vähemalt kord kahe aasta jooksul Slovaki Vabariigi riiginõukogule isikuandmete kaitse olukorda käsitleva aruande.

Muu

Õigusabikeskus (Centrum právnej pomoci)

Námestie slobody 12
P.O. BOX 18
810 05 Bratislava 15
Telefon: +421 2 4968 3521
+421 2 4968 3522
Faks: +421 2 4968 3520
E-post: info@centrumpravnejpomoci.sk
Veebisait: https://www.centrumpravnejpomoci.sk

Õigusabikeskus on tegutsenud Slovaki Vabariigis alates 1. jaanuarist 2006. See loodi riigieelarvest rahastatava asutusena kooskõlas seadusega nr 327/2005 materiaalselt vähekindlustatud isikutele õigusabi andmise kohta ning keskuse peakontor asub Bratislavas. Keskusel on kontorid või esindused peaaegu kõigis Slovaki Vabariigi piirkondlikes linnades (s.t Bratislavas, Banská Bystricas, Žilinas, Košices ja Prešovis), välja arvatud Nitras ja Trnavas, ja muudes Slovakkia omavalitsusüksustes (Liptovský Mikuláš, Tvrdošín, Humenné, Hlohovec, Rimavská Sobota, Nové Zámky ja Svidník).

Keskus tagab õigusabi andmise isikutele, kelle materiaalsed vahendid ei võimalda kasutada õigusteenuseid oma õiguste nõuetekohaseks jõustamiseks ja kaitsmiseks. Keskus tagab õigusabi andmise tsiviil-, töö- ja perekonnaõiguse küsimustes kõikidele isikutele, kes vastavad õigusaktides sätestatud tingimustele (kohtuvaidlused Slovakkia piires). Piiriüleste vaidluste korral annab keskus õigusabi tsiviil-, töö- ja perekonnaõiguse ning äriõigusega seotud küsimustes kooskõlas nimetatud seadusega kõigile isikutele, kes vastavad õigusaktides sätestatud tingimustele ja kelle elukoht või alaline elukoht on ELi liikmesriigis.

Kui õigusabi taotletakse seoses diskrimineerimist käsitlevate juhtumitega, on õigusabikeskusel (edaspidi „keskus”) kattuv roll Slovakkia riikliku inimõiguste keskusega, kellega ta vahetab teavet selliste taotlejatega seotud küsimustes. Keskuse juristid tegelevad diskrimineerimisküsimustega peamiselt selliste juhtumite raames, mis käsitlevad tööalast diskrimineerimist etnilistel põhjustel.

Isikul on **õigus saada õigusabi**, kui ta on materiaalselt vähekindlustatud ja kui vaidlus ei ole ilmselgelt alusetu ning kui nõude väärtus on miinimumpalgast suurem. Õigusabi ei anta selliste vaidluste puhul, kus nõude väärtust ei ole võimalik rahas arvutada. Isik peab õigusabi andmise ajal vastama eespool nimetatud õigusabi osutamise tingimustele. Kui taotleja sissetulek ületab seadusega kehtestatud materiaalselt vähekindlustatud isikute sissetuleku piirmäära, võib keskus anda õigusabi, kui see on asjakohane taotletud õigusabi asjaolude tõttu.

Õigusabi taotlemise menetlus (edaspidi „menetlus”) algab kirjaliku taotluse esitamisega paberkandjal. Sellele tuleb lisada taotluses märgitud asjaolusid tõendavad dokumendid. Dokumendid, mis tõendavad, et taotleja on materiaalselt vähekindlustatud, ei tohi olla väljastatud rohkem kui kolm kuud tagasi. Taotlus peab sisaldama taotleja ees- ja perekonnanime, tema alalist või ajutist elukohta ning isikukoodi. Keskuse nõudmisel peab taotleja esitama keskuse määratud mõistliku tähtaja jooksul lisateavet ja täiendavaid dokumente, mis käsitlevad nõude hindamiseks olulisi fakte. Selleks tuleb aega anda vähemalt kümme päeva. Taotluse esitaja on menetlusosaline. Taotlus esitatakse taotleja alalise või ajutise elukoha järgse asjakohase keskuse büroole. Taotleja on kohustatud esitama taotluses ja eelkonsultatsiooni ajal täielikud ja õiged andmed. Keskus teeb taotluse kohta otsuse 30 päeva jooksul alates seadusega nõutud andmeid sisaldava taotluse saamisest. Seda tähtaega ei ole võimalik pikendada. Otsuse peale ei saa esitada apellatsiooni. Õigusabi taotlust rahuldavas otsuses määrab keskus advokaadi, kes hakkab õigusabi saavat isikut kohtus esindama, kui see on vajalik selle isiku huvide kaitsmiseks. Õigusabi taotluse tagasilükkamise otsus peab lisaks eriõigusaktides nõutavatele andmetele sisaldama ka selgitust, et kui taotluse rahuldamist takistavad asjaolud kaovad, võib taotleja esitada taotluse sama juhtumiga seoses uuesti. Kui keskus otsustas õigustatud isiku koostöö puudumise tõttu keelduda talle õigusabi andmisest või kui õigustatud isik peatas menetluse põhjendamatult, võib keskus neil põhjustel keelata oma otsusega õigusabi taotlust uuesti esitada.

Seaduse nr 327/2005 paragrahvides 17–21 käsitletakse **õigusabi andmist piiriüleste vaidluste korral, mille puhul on pädev kohus Slovaki Vabariigi kohus**, ning seaduse nr 327/2005 paragrahvides 22–24 käsitletakse **õigusabi andmist piiriüleste vaidluste korral, mille puhul on pädev kohus mõne teise ELi liikmesriigi kohus**.

Laste ja noorte rahvusvahelise õiguskaitse keskus (Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže)

Špitálska 8
P.O. Box 57
814 99 Bratislava
Telefon: + 421 2 2046 3208
+421 2 2046 3248
Faks: + 421 2 2046 3258
E-post: info@cipc.gov.sk
Veebisait: https://www.cipc.gov.sk

Laste ja noorte rahvusvahelise õiguskaitse keskus (edaspidi „keskus”) on avalik-õiguslik asutus, mille pädevus piirdub Slovaki Vabariigi territooriumiga. Keskuse asutas Slovaki Vabariigi töö-, sotsiaal- ja pereasjade ministeerium 1. veebruaril 1993 ning tegemist on ministeeriumi haldusalas asuva ja riigieelarvest rahastatava asutusega, mille ülesanne on tagada õigusabi andmine lastele ja noortele välisriikidega seotud asjades.

Keskuse pädevus on määratletud seaduses nr 305/2005 laste sotsiaalkaitse ja eestkoste kohta, millega muudetakse ja täiendatakse teatavaid õigusakte. Keskuse ülesanne on rakendada rahvusvahelisi lepinguid ja Euroopa Liidu õigusakte. Keskus:

toimib kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonidega elatisnõuete avaldusi vastuvõtva ja rahuldava asutusena;

toimib rahvusvaheliste lapseröövide küsimustega tegeleva keskasutusena kooskõlas rahvusvaheliste konventsioonide ja Euroopa Liidu õigusaktidega;

täidab rahvusvaheliste lapsendamiste valdkonnas keskasutuse rolli kooskõlas rahvusvahelise konventsiooniga;

väljastab sertifikaate kooskõlas rahvusvahelise konventsiooniga;

täidab kooskõlas eriõigusaktidega muid laste sotsiaalkaitsega seotud ülesandeid, kui kaasatud on välisriik;

pakub tasuta õigusnõustamist perekonnaõiguse valdkonnas, kui kaasatud on mõni välisriik, eelkõige seoses alaealiste elatist ja hooldust käsitlevate küsimustega, ning lapsendamise valdkonnas;

teeb koostööd teistes lepingus osalevates riikides asuvate elatisnõuete avaldusi vastuvõtvate ja rahuldavate asutustega, lepingus osalevates riikides asuvate keskasutuste ja esindustega, riiklike keskasutuste, pankade, välispankade filiaalide, kohalike omavalitsuste, territoriaalsete omavalitsusüksuste ja akrediteeritud asutustega.

Viimati uuendatud: 27/02/2023

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.